

Liiketoiminnan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

TUTKINTOJEN, TUTKINNON OSIEN JA OSAAMISALOJEN SUORITUSMÄÄRÄT			OPISKELUN TAVOITE KOKO TUTKINTO TAI TUTKINNON OSA/OSIA	
TUTKINTOJEN MÄÄRÄT (kpl)		LIIKETOIMINNAN PT	LIIKETOIMINNAN PT	
Liiketoiminnan perustutkinto: 6009 kpl		Ei osaamisaloja	koko tutkinto	tutkinnon
Liiketoiminnan ammattitutkinto: 2076 kpl			64611 kpl	osa/osia
Liiketoiminnan erikoisammattitutkinto: 747 kpl		LIIKETOIMINNAN AT	3534 kpl	
Tieto- ja kirjastopalvelujen ammattitutkinto: 90 kpl		Kiinteistönvälityksen osaamisala 72 kpl		
		Finanssipalveluiden osaamisala 24 kpl		
		Myynnin ja markkinoinnin osaamisala 1032 kpl		
		Taloushallinnon osaamisala 396 kpl		
		Liiketoiminnan palveluiden osaamisala 468 kpl		
		Kansainvälisen liiketoiminnan ja huollinnon osaamisala 42 kpl		
		Ei tietoa 36 kpl		
TUTKINNON OSIEN MÄÄRÄT		LIIKETOIMINNAN EAT	LIIKETOIMINNAN AT	
Liiketoiminnan PT: 68145 kpl		Henkilöstöhallinnon osaamisala 276 kpl	koko tutkinto	tutkinnon
Liiketoiminnan AT: 7023 kpl		Taloushallinnon osaamisala 46 kpl	6249 kpl	osa/osia
Liiketoiminnan EAT: 2226 kpl		Myynnin ja markkinointiviestinnän osaamisala 216 kpl	975 kpl	
Tieto- ja kirjastopalvelujen AT: 336 kpl		Kauppan osaamisala 129 kpl		
		Kiinteistönvälityksen osaamisala 1-4 kpl		
		Kansainvälisen liiketoiminnan osaamisala 69 kpl		
		TIETO- JA KIRJASTOPALVELUJEN AT	LIIKETOIMINNAN EAT	
Yhteiset tutkinnon osat (YTO): 1692 kpl		Kirjastopalvelujen osaamisala 84 kpl	koko tutkinto	tutkinnon
Paikalliset tutkinnon osat: 2487 kpl		Kirjastoautopalvelujen osaamisala 6 kpl	2175 kpl	osa/osia
			120 kpl	
			TIETO- JA KIRJASTOPALEVLUJEN AT	
			koko tutkinto	tutkinnon
			333 kpl	osa/osia
			3 kpl	

TUTKINTOJEN, TUTKINNON OSIEN JA OSAAMISALOJEN SUORITUSMÄÄRÄT

Pohdinnat

Koko tutkintojen suoritusmäärät

- Liiketoiminnan perustutkinnon suoritusmäärät ovat laskeneet hieman ja liiketoiminnan ammattitutkinnon sekä tieto- ja kirjastopalvelujen ammattitutkinnon suoritusmäärät ovat hieman nousseet. Liiketoiminnan erikoisammattitutkinnon suoritusmäärät ovat kasvaneet selkeimmin, suoritusten ollessa n. 20 % korkeammat vuonna 2024, kuin vuonna 2023.

Tutkinnon osien suoritusmäärät

- Liiketoiminnan perustutkinnon ja liiketoiminnan erikoisammattitutkinnon tutkinnon osien suoritusmäärät ovat kasvaneet. Liiketoiminnan ammattitutkinnon ja tieto- ja kirjastopalvelujen ammattitutkinnon tutkinnon osien suoritusmäärät ovat laskeneet. Suurin muutos on ollut Tieto- ja kirjastopalvelujen ammattitutkinnon tutkinnon osien suoritusmäärässä, jotka laskivat n. -10 % vuodesta 2023 vuoteen 2024.

Osaamisalojen suoritusmäärät

- Liiketoiminnan ammattitutkinnossa eniten suorituksia oli Myynnin ja markkinoinnin osaamisalalla ja toiseksi eniten Liiketoiminnan palveluiden osaamisalalla. Vähiten suorituksia on Finanssipalveluiden osaamisalalla.
- Liiketoiminnan erikoisammattitutkinnossa eniten suorituksia oli henkilöstöhallinnon osaamisalalla ja toiseksi eniten Myynnin ja markkinointiviestinnän osaamisalalla. Vähiten suorituksia oli Kiinteistövälityksen osaamisalalla (1-4 kpl).
- Tieto- ja kirjastopalveluiden erikoisammattitutkinnossa eniten suorituksia oli Kirjastopalveluiden osaamisalalla ja vähiten Kirjastoautopalvelujen osaamisalalla.

Liiketoiminnan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

TUTKINTOJEN JÄRJESTÄMINEN

JÄRJESTÄMISLUVAT

Liiketoiminnan PT: 55 kpl
Liiketoiminnan AT: 61 kpl
Liiketoiminnan EAT: 42 kpl
Tieto- ja kirjastopalvelujen AT: 6 kpl

AKTIIVISET JÄRJESTÄJÄT

Liiketoiminnan PT: 55 kpl
Liiketoiminnan AT: 58 kpl
Liiketoiminnan EAT: 38 kpl
Tieto- ja kirjastopalvelujen AT: 6 kpl

EI AKTIIVISET JÄRJESTÄJÄT

Liiketoiminnan PT: -
Liiketoiminnan AT: 3 kpl
Liiketoiminnan EAT: 4 kpl
Tieto- ja kirjastopalvelujen AT: -

TUTKINTOJEN JÄRJESTÄMINEN

Pohdinnat

SUORITETTUJEN TUTKINTOJEN KIELET

Liiketoiminnan PT
Suomi 5694 kpl
Ruotsi 195 kpl
Englanti 117 kpl

Liiketoiminnan AT
Suomi 2052 kpl
Ruotsi 24 kpl

Liiketoiminnan EAT
Suomi 747 kpl

Tieto- ja kirjastopalvelujen AT
Suomi 90 kpl

Kielellinen kattavuus sekä suoritusten jakautuminen

- Valtaosa tutkinnoista suoritetaan suomeksi; ruotsin ja englannin kieliä käytetään vain harvoissa tutkinnoissa.
- Liiketoiminnan PT-tutkinto on ainoa, jossa on merkittävä määrä suorituksia myös englanniksi.
- Ruotsinkielisiä suorituksia on vain PT- ja AT-tutkinnoissa, määrät jäävät vähäisiksi.
- Kielellinen monipuolisuus on mahdollista, mutta käytännössä hyvin rajoitettua.

Maantieteellinen kattavuus sekä suoritusten jakautuminen

- PT- ja AT-tutkinnoilla on laaja järjestäjäverkosto, lähes kaikki luvanhaltijat ovat aktiivisia.
- EAT-tutkinnossa osa järjestäjistä ei ole aktiivisia, mutta kattavuus on silti kohtalainen.
- Tieto- ja kirjastopalvelujen AT:lla on vain 6 järjestäjää, alueellinen tarjonta todennäköisesti rajattu.
- Yleisesti järjestäjäverkosto tukee hyvää maantieteellistä kattavuutta PT- ja AT-tasolla.

NÄYTTÖJEN TOTEUTUKSEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN LAATU

Näyttöjen suorituspaikkojen jakautuminen

LIIKETOIMINNAN PT

Työpaikka 84,24 %

Oppilaitos 8,65 %

Työpaikka + oppilaitos 3,16 %

Tieto puuttuu 3,95 %

LIIKETOIMINNAN AT

Työpaikka 92,05 %

Oppilaitos 0,47 %

Työpaikka + oppilaitos 0,43 %

Tieto puuttuu 7,05 %

LIIKETOIMINNAN EAT

Työpaikka 88,95 %

Oppilaitos 0,14 %

Työpaikka + oppilaitos 1,75 %

Tieto puuttuu 9,16 %

TIETO- JA KIRJASTOPALVELUJEN AT

Työpaikka 98,21 %

Oppilaitos - %

Työpaikka + oppilaitos - %

Tieto puuttuu 1,79 %

Pohdinnat suorituspaikkojen jakautumisesta

- Perustutkinnossa on oppilaitoksissa suoritettuja näyttöjä enemmän kuin ammattitutkinnossa tai erikoisammattitutkinnossa.
- Erikoisammattitutkinnossa ja ammattitutkinnossa ei käytännössä juurikaan ole näyttöjä, joita suoritetaan oppilaitoksissa.
- Suorituspaikan tieto puuttuu useimmiten erikoisammattitutkinnon kohdalla.
- Tosiasiallisen suorituspaikan määrittäminen on haasteellista mikäli tutkinnon osan näyttöpaikaksi on merkitty sekä oppilaitos että työpaikka. Tässä voi olla merkitsijän omaa tulkintaa näyttöpaikasta.

Pohdinnat oppilaitoksissa järjestettävistä näytöistä

- Perustutkinnossa, ammatti- ja erikoisammattitutkinnossa on hyvät luvut, eli näyttöpaikat ovat pääsääntöisesti työpaikoilla.

Pohdinnat koulutuksen järjestäjien kehittämiskohteista ja hyvistä käytännöistä

- Tieto puuttuu -luku näyttöpaikkojen osalta olisi hyvä saada mahdollisimman pieneksi.

NÄYTTÖJEN TOTEUTUKSEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN LAATU

Palautteet

Palautekyselyt (asteikko 1-5)

OPISKELIJAPALAUTTEEN
PÄÄTTÖKYSELY, NÄYTÖT

Liiketoiminnan PT 4,5
Liiketoiminnan AT 4,8
Liiketoiminnan EAT 4,9
Tieto- ja kirjastopalvelujen AT: 4,9
(valtakunnallinen keskiarvo 4,6)

TYÖPAIKKAOHJAAJAPALAUTE

Liiketoiminnan PT 4,4
Liiketoiminnan AT 4,3
Liiketoiminnan EAT 4,3
Tieto- ja kirjastopalvelujen AT: 4,7
(valtakunnallinen keskiarvo 4,2)

TYÖPAIKKAPALAUTE

Liiketoiminnan PT 4,2
Liiketoiminnan AT 4,1
Liiketoiminnan EAT 4,1
Tieto- ja kirjastopalvelujen AT: 4,4
(valtakunnallinen keskiarvo 4,2)

Pohdinnat

Opiskelijapalaute

- Positiivista on, että arvioijia pidettiin ammattitaitoisina ja asiantuntevina ja työtehtävät, joissa henkilö suoritti näytön, vastasivat todellisia työelämän tehtäviä
- Perustutkinnossa on alimmat arviot, erikoisammattitutkinnossa on korkeimmat arviot.

Työpaikkaohjaajapalaute

- Perustutkinnon, ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon palautekeskiarvot ovat hiukan nousseet edellisestä vuodesta.

Työpaikkapalaute

- Valtaosin palaute on kaikkien tutkintojen osalta hyvää.
- Perustutkinto: Eniten kehitettävää on kysymyksessä "Oppilaitos tarjoaa mahdollisuutta ennakoida työpaikkamme osaamisen kehittämistarpeita ja sen avulla kehittää toimintaamme", vaikka palaute on yleisesti ottaen hyvää.
- Ammattitutkinto: Eniten kehitettävää on osaamistarpeiden ennakoinnissa (ks. yllä) ja lisäksi kohdassa "oppilaitos tiedottaa hyvin ammatilliseen koulutukseen liittyvistä yhteistyön mahdollisuuksista".
- Erikoisammattitutkinto: Eniten kehitettävää on samoissa kysymyksissä kuin AT-tutkinnossa, mutta palautteen taso korkeampi.
- Tieto- ja kirjastopalvelujen ammattitutkinto: Eniten kehitettävää on osaamistarpeiden ennakoinnissa.

NÄYTTÖJEN TOTEUTUKSEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN LAATU

Osaamisen arviointi ja kaksikantaisuuden toteutuminen ammatillisissa tutkinnon osissa

LIIKETOIMINNAN PT
Opettaja ja työelämän edustaja
(kaksikantaisuus) 84,8 %
Ei tietoa 0,6 %

LIIKETOIMINNAN AT
Opettaja ja työelämän edustaja
(kaksikantaisuus) 93,1 %
Ei tietoa 0,8 %

LIIKETOIMINNAN EAT
Opettaja ja työelämän edustaja
(kaksikantaisuus) 92,8 %
Ei tietoa 0,4 %

TIETO- JA KIRJASTOPALVELUJEN AT
Opettaja ja työelämän edustaja
(kaksikantaisuus) 99,1 %
Ei tietoa 1,8 %

Pohdinnat kaksikantaisuuden toteutumisesta

- Kaksikantaisuus on näiden tilastojen perusteella toteutunut hyvin kaikissa tämän työelämätoimikunnan toimialaan kuuluvien tutkintojen ammatillisten tutkinnon osien osaamisen arvioinneissa.
- Tietoja puuttuu vain vähäisessä määrin.
- Vaikka kaksikantaisuus on toteutunut hyvin, niin edelleen on nähtävissä esim. kahden koulutuksen järjestäjän edustajien tekemiä arviointeja ammatillisissa tutkinnon osissa.

OSAAMISEN ARVIOINNIN ARVOSANAT AMMATILISESSA KOULUTUKSESSA

LIIKETOIMINNAN PT
Keskiarvo 3,9*
Ammatillinen tutkinnon osa 4,0
Yhteinen tutkinnon osa 3,6
(kansallinen ka. 3,7)
* Keskiarvo lasketaan suojatuilla lukumäärillä.

Muita huomioita

- Yhteisten tutkinnon osien arvosanojen keskiarvo on selvästi matalampi kuin ammatillisten tutkinnon osien arvosanojen.

TUTKINTOJEN PERUSTEIDEN JA TUTKINTORAKENTEEN TOIMIVUUS

Pohdinnat tutkinnon perusteiden työelämävastaavuudesta, perusteiden toimivuudesta ja tutkintorakenteesta

Liiketoiminnan PT

Liiketoiminnan perustutkinto on uudistunut 1.8.2024 ja uudistuksessa on hyvin huomioitu työelämän vastaavuus.

Liiketoiminnan AT ja EAT

Liiketoiminnan ammatti- ja erikoisammattitutkinnossa on havaittu uudistamisen tarpeita. Liiketoiminnan työelämätoimikunta on mukana perusteiden uudistamistyössä.

Osassa osaamisaloja on suoritusmäärät todella pieniä. Perusteissa on käsitteitä ja työtehtäviä, jotka eivät vastaa työelämää, koska etenkin digitalisaatio on muuttanut työn luonnetta merkittävästi.

Tieto- ja kirjastopalvelujen AT

Tieto- ja kirjastopalvelujen ammattitutkinnolle koetaan olevan työelämässä tarvetta ja alalle työllistymisen edellytyksenä on usein edelleen tutkinnon osien suorittaminen. Tutkinnon perusteet kaipaavat kuitenkin uudistamista. Perusteissa on käsitteitä ja työtehtäviä, jotka eivät vastaa työelämää, koska etenkin digitalisaatio on muuttanut työn luonnetta merkittävästi.

Pohdinnat tutkinnon muodostumisesta

Liiketoiminnan perustutkinnon tutkintorakenne ja valinnaisuus mahdollistaa joustavasti omien opintopolkujen toteutumisen. Laaja valinnaisten tutkinnon osien määrä mahdollistaa hyvin osaamisen hankkimisen myös pienten osaamiskokonaisuuksien kautta.

Liiketoiminnan ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa on paljon valinnaisuutta, mutta tutkinnonosien laajuudet eivät tue niiden hyödyntämisen mahdollisuuksia. Tutkintouudistuksen myötä ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin on tulossa toivottuja uudistuksia, jotka mahdollistavat korkeakouluopintoja ja muita valinnaisia tutkinnon osia kuten digitalisaatio ja tekoäly.

Pohdinnat tutkintorakenteesta

Työelämätoimikunnalla ei ole tällä hetkellä erityishuomioita tutkintorakenteesta, mutta näitä voi ilmetä perusteiden kehittämisen yhteydessä.

LÄHTEET

Taustaa

Työelämätoimikunta on laatinut tilannekuvan toimialansa tutkintojen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta.

Työelämätoimikuntien tehtäviin kuuluu tuottaa vuosittain tietoa ammatillisen koulutuksen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta omalla toimialallaan (Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017).

Työelämätoimikunnan käyttämiä lähteitä

Työelämätoimikunnalla on ollut käytössään Opetushallinnon tilastopalvelu www.vipunen.fi. Määrälliset tiedot (järjestämisluvut, suoritustiedot ja palautetiedot ym.) on poimittu alkuvuodesta 2025, jonka jälkeen tulleita päivityksiä Vipuseen ei ole päivitetty tilannekuvaan.

Siirtymäajalla olevat tutkinnot eivät sisälly määrällisiin tietoihin. Koulutuksen järjestäjien järjestämisluvista koulutuksen järjestäjien aktiivisuus määritellään sillä, onko koulutuksen järjestäjältä kirjautunut tutkintojen tai tutkinnon osien suorituksia vuonna 2024.

Vipusen raporttiseloitteesta: Tietosuojauksen vuoksi henkilöltä koskevat lukumäärät 1-4 näytetään arvona "1-4" ja neljää suuremmat lukumäärät pyöristetään lähimpään kolmella jaolliseen lukuun. Keskiarvot lasketaan suojatuilla lukumäärillä.

Lähdemateriaalina tilannekuvan pohdinnoissa on ollut esimerkiksi työelämätoimikunnan vierailukäyntiraportit, mahdolliset lausunnot tutkinnon perusteiden luonnoksista, osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmista sekä mahdolliset opiskelijoiden tekemät osaamisen arvioinnin oikaisupyynnöt. Lisäksi pohdintoja on voitu täydentää työelämätoimikunnan jäsenten omilla havainnoilla.

Työelämätoimikunnan tilannekuvat

Työelämätoimikuntien sivusto ja aikaisempien vuosien tilannetiedot ja -kuvat löytyvät Opetushallituksen [www](http://www.oph.fi)-sivustolla: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ammattillinen-koulutus/tyoelamatoimikunnat>

Lisätietoja

Työelämätoimikuntien sihteeristö, tyoelamatoimikunnat@oph.fi

Työelämätoimikunnat
Arbetslivskommissioner

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSSTYRELSEN